

Datum
2021-03-08
Adress
August Palms Plats 1
Diarienummer
STK-2020-1607

Yttrande

Till
Infrastrukturdepartementet

Remiss från Infrastrukturdepartementet - Energimarknadsinspektionens rapport Kapacitetsutmaningen i elnäten samt promemorian Ökade incitament för kostnadseffektiva lösningar i elnätsverksamhet 2020/03164

Sammanfattning

Malmö stad är överlag positiv till de förslag som regeringen redovisar i rapporten *Kapacitetsutmaningen i elnäten* samt i promemorian *Ökade incitament för kostnadseffektiva lösningar i elnätsverksamhet*. Övergripande vill regeringen se att de förtydligande och förslag som presenteras i rapporten, bland annat utvecklandet av flexibilitetsmarknader, avhjälpes kapacitetsbristen i elnäten samt ökar incitamenten för kostnadseffektiva och mer teknikneutrala lösningar i elnätsverksamhet. Malmö stad ser särskilt positivt på förslaget till obligatoriska nätutvecklingsplaner såväl som förslagen kring hur en flexibilitetsmarknad kan skapas, då båda dessa bedöms som viktiga verktyg för kommuner framgent. Malmö stad saknar samtidigt ett helhetsgrepp om effekt- och kapacitetsutmaningen som även inkluderar produktion, effektivisering, optimering samt sårbarhet. Malmö stad saknar också en diskussion om kapaciteten i elsystemet utifrån klimatpolitiska mål eller Svenska Kraftnäts långsiktiga marknadsanalyser.

Yttrandet

Malmö stad är generellt positiv till de förslag som läggs fram i rapporten *Kapacitetsutmaningen i elnäten* samt i promemorian *Ökade incitament för kostnadseffektiva lösningar i elnätsverksamhet*. Det är viktigt att ellagen utvecklas i takt med resten av samhället och med de nya behov som uppstår i energisystemet kopplat till elnätsverksamheten. Malmö stad ser att regeringens förslag har potential att delvis lösa de kapacitetsutmaningar som finns i regionen. Samtidigt är det Malmö stads bedömning att förslagen endast hanterar en del av de grundläggande problem som orsakat risken för effektbrist i Skåne. För att säkra effektutgången i regionen krävs en rad åtgärder som inte endast kan avhjälpas med att transportera el. Det krävs även en ökad produktion av el lokalt

och regionalt, att användningen av el hålls nere genom effektiviseringsåtgärder och att energisystemet optimeras så att el respektive värme används ändamålsenligt. Dessa aspekter hanteras inte tillräckligt i Ei:s förslag. Bland annat efterfrågar Malmö stad en kompletterande, mer framåtriktad analys, vad gäller en ökad lokal elproduktion och dess bidrag till att lösa kapacitetsbristen utifrån en situation med en mer decentraliserad elproduktion (och lagring). En potentiell framtid där privatpersoner inte längre endast är elkonsumenter hade också varit intressant att utforska utifrån Energimarknadsinspektionens bedömning och förslag att flexibilitetsmarknaderna bör organiseras på en nationell nivå snarare än på lokal nivå.

På en övergripande nivå anser Malmö stad att det finns behov av fördjupade behovsanalyser på nationell nivå då elektrifieringen av industri och transportsektorn kommer leda till ett signifikant ökat effektbehov. Exempelvis kommer LKAB:s omställning motsvara cirka en tredjedel av hela Sveriges årsproduktion av el. Malmö stad anser utöver detta att resiliens- och sårbarhetsperspektivet avseende effekt- och kapacitetsutmaningen bör utredas. Exempelvis blir elförsörjningen till södra Sverige sårbar om det mesta av kraftproduktionen sker i norra delen av Sverige. Eventuella störningar, oavsiktliga eller avsiktliga, får stora samhällskonsekvenser. Vidare förordar Malmö stad att systemet där Sverige år 2011 delades in i fyra elområden ska avskaffas till förmån för att åter bli ett enda elområde. Den nuvarande ordningen innebär att näringsliv och invånare i södra Sverige betalar många gånger mer för el än i de norra delarna av landet, vilket kraftigt missgynnar regionens konkurrenskraft. Även formerna för ägande av samhällskritisk infrastruktur bör utredas. Exempel från Malmö tydliggör vikten av detta då det nyligen med kort varsel beslutades att kraftproduktion skulle stängas samtidigt som det fanns varningar för elbrist. Beslutet togs helt enligt elmarknadens spelregler baserat på lönsamhet och staden hade mycket liten möjlighet att påverka. Bristen på kommunal rådighet och möjlighet att agera för samhällets bästa blev här problematiskt bland annat ur ett säkerhetsperspektiv.

Nedan presenteras Malmö stads specifika synpunkter på rapporten Kapacitetsutmaningen i elnäten samt promemoria Ökade incitament för kostnadseffektiva lösningar i elnätsverksamhet.

Ei:s rapport Kapacitetsutmaningen i elnäten

Malmö stad ser positivt på att Energimarknadsinspektionen har analyserat kapacitetsbristen i elnätet och utarbetat förslag på åtgärder. Det är även positivt att det görs förtydligande av i vilken utsträckning nätägaren kan åberopa kapacitetsbrist och neka anslutningar, där det även ställs krav på att bedöma andra lösningar som är samhällsekonomiskt försvarbara, som exempelvis flexibilitetslösningar. Malmö stad anser att det är angeläget att flexibilitetsmarknader utvecklas, och att det kan skapas incitament för denna ännu omogna marknad, där Energimarknadsinspektionen ger rekommendationer om hur den kan utformas. Det är även angeläget att man fokuserar på att möjliggöra för mer lokal produktion till elnätet.

Kommunens roll nämns i samband med nätutvecklingsplanerna i rapporten och i handlingsplanen står det att ”kommuner och regioner bör vara proaktiva i processen för att tillgodose deras framtida behov”. Malmö stad anser att det är viktigt att detta förfarande preciseras tydligt i kommande föreskrifter. Kommunerna behöver veta vilken roll de ska ha i processen och vilket ansvar som ligger på dem respektive vilket ansvar som ligger på övriga involverade aktörer.

Malmö stad anser även att rapporten föreslår bra förtydliganden kring dels att kapacitetsbrist inte får åberopas som särskilda skäl för att neka anslutning om det kan åtgärdas med andra samhällsekonomiskt motiverade åtgärder än utbyggnad av nät, dels om att elnätsföretag ska redogöra för vilka åtgärder som skulle krävas för att förstärka nätet i de fall företaget har nekat en anslutning och uppgett bristande kapacitet som anledning. Denna tydlighet ökar transparensen mellan nätägare och kunder samt kan bidra till en tydligare bild av kapacitetsproblematiken för systemanvändarna.

Malmö stad anser att de föreslagna aktiviteterna i rapportens handlingsplan kommer utgöra en viktig pusselbit i lösningen på kapacitetsutmaningen i regionen då de belyser viktiga aspekter kring elnätets kapacitetsbrist. Däremot efterfrågas ett helhetsgrepp om effektfrågan, vilket även inkluderar aspekter såsom ökad regional förnybar produktionskapacitet och energieffektiviseringsåtgärder, såväl som möjliga kapacitetshöjande åtgärder riktat mot våra grannländer för att underlätta export (och import). Malmö stad föreslår även att framtida konsekvensutredningar om möjligt vidgas till att beakta även import och export av el. Detta avser främst uppskattningen av flexibilitetsmarknadernas potentiella bidrag till minskade koldioxidutsläpp, via styrning av förbrukning mot perioder med stor produktion av väderberoende förnybar energi. Malmö

Energimarknadsinspektionen efterfrågar särskilt synpunkter på myndighetens förslag att nätkoncessionshavare har ett absolut ansvar att leverera el till sina befintliga kunder (avsnitt 3.5). Malmö stad instämmer i energimarknadsinspektionens bedömning att nätkoncessionshavare har ett absolut ansvar att leverera el till sina befintliga kunder.

Ei:s promemoria Ökade incitament för kostnadseffektiva lösningar i elnätsverksamhet

Malmö stad ställer sig positiv till utvecklingen av ellagen som öppnar upp för andra typer av lösningar istället för den styrning mot investeringar som tidigare har rått. Det är däremot i detta läge svårt att avgöra hur förändringen kommer påverka malmöborna då detaljerna kring hur genomförandet kommer fungera i praktiken inte är klara. Malmö stad ställer sig dock positiv till en mer teknikneutral intäktsram som öppnar för den mest kostnadseffektiva lösningen vilket i förlängningen kommer gynna nätföretagets kunder, det vill säga malmöborna, vid tariffsättningen.

Malmö stad är positiv till det man vill uppnå genom den föreslagna förändringen men ser även en utmaning i själva genomförandet om inte vissa delar förtydligas. Enligt förslaget ska exempelvis elnätsföretagen jämföras med andra företag med ”likartad objektiv

förutsättning”. Den typen av kategorisering riskerar att bli komplicerad och otydlig, med risk att det görs olika bedömningar kring vad detta innebär.. Det är därför viktigt att man i det fortsatta arbetet är mycket noggrann och tydlig kring utformandet av dessa riktlinjer.

Malmö stad håller med om bedömningen i konsekvensutredningen att det är svårt att i detta tidiga skede förutse vad förslagets konsekvenser blir för elnätskunderna. Det finns en otydlighet i vad samhällsekonomiskt motiverade åtgärder kommer innebära i framtiden, men Malmö stad instämmer i att de föreslagna förändringarna öppnar upp för de åtgärder som behövs i elnäten inom Malmö kommun för att underlätta i arbetet med kapacitetsutmaningen.

Ordförande

.....
Karin Stjernfeldt Jammeh
.....

Sekreterare

.....
Anna-Lena Alnerud
.....

Torbjörn Tegnhammar (M) reserverar sig muntligen mot beslutet.